

18 febr. varvid föredrag ha hållits av domkyrkoorganist Weman och kantor Joelsson.

I likhet med föregående år har en ad tenebras gudstjänst firats. Adventsöndagen hölls i ett par kyrkor adventsvesper, anordnade av kretsen. Musikgudstjänster har dessutom firats i samband med de allmänna sammanträdena.

Tanken på anordnandet av instruktionsföredrag för konfirmander om kyrkans gudstjänstordning, på församlingsaftnar i liturgiska och kyrkomusikaliska frågor samt på koralaft-

nar har varit å bane men ännu ej kunnat förverkligas.

Genom kretsens försorg har på skilda håll församlingsaftnar hållits, hvarvid föredrag ha hållits öfver »Bach och Matteuspassionen» samt öfver »Vår högmässas innebörd». Härvid ha kretsens ordf., kyrkoherden Hellerström, och kantorn i Engelbrekt, David Ahlén, välvilligt ställt sig till förfogande.

S:t Jacobs, Oscars och Johannes kyrkokörer ha välvilligt ställt sig till förfogande vid av kretsen anordnade gudstjänster. *Gabriel Grefberg.*

Evangelisk Tidegård.

En ny upplaga av Tidegudstjänster för en söndag och dess helgsmål har på den korta tiden av två och ett halvt år blivit behöfelig. Detta måste väl visa att tidegården har börjat växa in i församlingen. I regeln är det nog kyrkokören, som har fått sina tidegårdsböcker. Men när kören sjunger tidegården så gör den detta såsom en menighet, som gemensamt nalkas Gud i bön. Tidegård förutsätter alltid en församling. Den är aldrig en prestation av solister. Versicularen är icke solist i vanlig mening, han tar endast initiativet för att sedan strax känna sig som en av de många, som bedja tillsammans.

Den nya upplagan av Evangelisk tidegård har berikats bl. a. därigenom att alla veckodagarna fått kompletorium. Därjämte har införts en serie melodier till Benedicamus vid tidebönen. Bokens omfång har ökat med väl en fjärdedel, men det är tacknämligt att anteckna, att priset är oförändrat.

Sådan Evangelisk tidegård nu föreligger, torde den böra anses vara till fyllest för vårt behov. Hänsyn för den gamla seden präglar arbetet, men efterföljelse har icke skett i allt eller utan åtskillnad. Friheten vid urvalet av det liturgiska materialet har brukats med den urskillning, som kännetecknar den kunskap, som behärskar sitt föremål. Att här ingå på en analys av urvalet skulle föra för långt, hur lockande det än vore. Man accepterar det gärna och är utgivarna tacksam.

Tidegudstjänster för en söndag och dess helgsmål jämte de övriga veckodagarnas kompletior (Evangelisk Tidegård N:r 1) utgivna av Arthur Adell och Knut Peters. Andra utökade och omarbetade upplagan. C. W. K. Gleerups förlag. Pris hft 2: 50, klb. 3: 75.

Frågar man sig, vad som ger tidegården dess förmåga att i vår tid på nytt gripa själarna, kanske det ligger närmast till hands att tänka på den gemenskapskänsla, som väckes av densamma. Vi äro ju annars vana att blott lyssna till böner och att tyst instämma i dem. Icke ens Fader vår brukar man högt bedja tillsammans. Men tidegården är till mycket stor del gemensam bön. De som bedjande sjunga tidegården uppleva detta obeskrivbara, att man får en levande förnimmelse av de mångas tankar och tillbedjan då de mångas läppar gemensamt tala till Gud.

Givetvis äro Skriftens egna ord mer än något annat ägnade att vara medlet, varigenom bönen gemenskap förverkligas. Därmed beröra vi ett annat viktigt drag i tidegården. Skriftens ord utgöra allra största delen av densamma. Sinnet böjes under Guds ords lydnad och övas i biblisk fromhet. Det subjektivt tillfälliga är så gott som alldeles borta. Det kännes ibland som en lisa, då man vid tidegården får lämna ute dagens människotankar om Gud och blott dröja vid Gudsordet utan varje försök till utläggning. Det har förefallit mig, som om jag lämnat bakom mig fladdrande lågor och sprakande osäkra eldar och i stället fått skåda något av Guds ära i det fasta, stilla ljuset av Skriftens ord, som lyser genom tidsåldrar och visar vägen in i det eviga.

Ett tredje drag i tidegården framträder därmed. Det är dess egendomliga frihet från det tidsbundna. Dess starka evighetsbetoning beror åter tydligen på att i tidebönen bedjes det eviga Guds ord. Men därtill bidrager ock sången. Den som levt sig in i gregoriansk sång, har säkert icke undgått att känna dess ständiga friskhet. Den är mer än någon annan Skriftens sång. Frågar man varför, blir svaret åter: det subjektiva godtycket är fjärran från den gregorianska sångens väsen. Men varför är den objektiva sången önskvärd, när det gäller Skriftens ord? Svaret är detta: det viktiga är icke att höra hur jag eller någon annan tolkar Skriften, utan att höra vad Gud talar. Vi skola icke skymma undan Gud genom att ställa oss i vägen för honom. Hans ära skall bliva kunnig såsom han har uppenbarat den i sitt ord.

När jag icke kan undertrycka min glädje över att tidegården åter, åtminstone i någon mån, synes bliva församlingens egendom, ville jag dock gärna även säga ett tacksamhetens ord om den vesper, som vid detta århundrades början blev en högtid i våra församlingar. Det är frestande att göra alltför mycket av dess brister. Det är lätt att påvisa, att den icke var någon vesper, att man icke förstått, att tidegården var bönestunder, bundna vid Guds ord, att man förfuskade gregoriansk sång. Men därmed gör man icke den vespern rättvisa. Man skall med tacksamhet minnas, hur menigheten strömmade till kyrkan, då vesper hölls. Då var där en högtid, så rik att vi icke ägt något liknande sedan 1500-talet. Då var det uppbyggelse för församlingen på ett sådant sätt, som kanske grep starkare än en högmässa. Då spred sig kärleken till rytiska koraler och kyrkomusik, och kyrkokörer växte upp i ett

stort antal församlingar. Den vespern är nära knuten samman med hela den moderna kyrkosångsrörelsen och till icke ringa grad även med det nya liturgiska intresset. Man menar kanske, att den skall betraktas såsom en genomgångsperiod, en övervunnen ståndpunkt. Jag tror icke att dess livskraft är slut. Tvärtom tror jag, att vi skulle bliva ett gott stycke fattigare, om vi skulle förvisa den vespern från våra gudstjänster. Man skall bara komma ihåg, att dess art är en annan än tidegärdens vesper. Men även att de båda trots all olikhet dock ha samma mål: församlingens möte med den Gud som frälsar.

A. O. T. Hellerström.

Ny svensk orgelskola.

En ny svensk orgelskola är nästan något av en sensation och Henry Wemans nu från trycket komna orgelskola (del I) påkallar redan härför uppmärksamhet. Som av det följande torde framgå, förtjänar detta verk emellertid än större beaktande av andra och betydligt tyngre vägande skäl än nyhetens. Den här föreliggande delen omfattar, förutom förord och en kort historik, fyra avdelningar övningar och stycken.

Förord. Här uppställer Weman skolans symptomatiska program. Den vill söka fylla en trefaldig uppgift: 1) att vara en vägledning för den, som ämnar lära sig orgelspelning, 2) vill samtidigt giva en bild av orgelstilens utveckling, 3) vill tjäna gudstjänsten genom att vara en postludiesamling. Det är, som synes, ett lika nytt som erkännansvärt program. I förordet återgives även en disposition för en 21-stämmig orgel, ännu mera avancerad än den för nuvarande svenska förhållanden gjorda K. S. V.:s orgelråds »normaldisposition». Det är således ännu en »framtdisposition», vilket utgivaren även påpekar. Orgelklangstilens utveckling kommer emellertid av alla tecken att döma att gå i den riktning, som denna disposition pekar hän emot, och det har därför sitt givna värde för kommande tider, att Weman i orgelskolans fjärde avdelning lägger just denna disposition till grund för sina registreringsförslag till de i denna avdelning ingående orgelstyckena. En principiell anmärkning vill anmäla göra mot namnet (ej stämman!) Oktava 2' i man. II. Detta förutsätter enligt klassisk sed en Principal av en oktav lägre fottal. Finnes ingen dylik stämman, bör den befintliga själv bära denna benämning (Principal 2'). Slutligen innehåller förordet förslag till orgelstyckenas i avd. IV användning såsom postludier vid högmässogudstjänsterna.

Henry Weman: Orgelskola. Del I: Gamla mästare t. o. m. 1750. Nordiska Musikförlaget. Pris: Kr. 9:—.